

Vergaderjaar 2024–2025

27 879

Versterking van de positie van de consument

Nr. 105

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 september 2024

We zien een stijging van e-commerce: het online kopen en verkopen van producten, vooral via platforms. Steeds vaker worden producten verkocht op platforms die buiten de Europese Unie (EU) zijn gevestigd. In 2023 verwerkte de Douane 1 miljard aangiftes, waarvan 718 miljoen aangiftes voor e-commerce.¹ Veel van de pakketten die via Nederland binnenkomen, hebben een andere eindbestemming in de EU. Nederland is dan ook een belangrijke toegangspoort voor producten die de interne markt opkomen. Binnen de EU zijn er regels voor producten op het gebied van veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en milieu. Alle producten in de EU moeten aan deze regelgeving voldoen, ongeacht waar ze vandaan komen. Producten die voldoen aan deze regels zijn vaak te herkennen aan de CE-markering. Met name producten die via online platforms buiten de EU worden verkocht, voldoen vaak niet aan deze EU-regelgeving². Dit noemen we non-conforme producten.

In Nederland houden vijf toezichthouders toezicht op producten: de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA), De Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI), De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Zij hebben elk een eigen terrein waarop ze actief zijn. Zo houdt de RDI onder andere toezicht op radio- en elektrische apparaten, de NVWA op de veiligheid van consumentenproducten en de Arbeidsinspectie op de veiligheid van verschillende producten voor professioneel gebruik. Om het makkelijker te maken voor consumenten en ondernemers om non-conforme producten te melden bij de juiste toezichthouder, lanceer ik de «Productenmeldwijzer»: www.productenmeldwijzer.nl.

De Productenmeldwijzer helpt consumenten en ondernemers bij het vinden van de juiste toezichthouder om melding van een non-conform

¹ Rijksoverheid, Douane verwerkte ruim 1 miljard aangiften in 2023: beter passende Europese douaneregels nodig

² Advies Directe import van buiten de EU – Gelijke bescherming én gelijk speelveld! (ser.nl)

product te maken. De toezichthouder bekijkt de melding en schat het risico voor mens en milieu in. Indien nodig neemt de toezichthouder passende maatregelen. De toezichthouder kan het product bijvoorbeeld uit de handel laten halen. Zo maken we de markt voor producten samen veiliger.

Met deze brief licht ik de Productenmeldwijzer toe en ga ik in op de verdere stappen die nodig zijn voor het beschermen van de interne markt van goederen en het borgen van het gelijk speelveld.

Melden van een non-conform product is belangrijk

Het is voor toezichthouders onmogelijk om alle producten fysiek te controleren. Zij houden daarom risicogericht toezicht: zij zetten de beschikbare toezichtcapaciteit in waar de risico's het grootst zijn. Hiervoor hebben toezichthouders informatie over producten nodig, zoals welke productgroepen welke afwijkingen vertonen en wie deze producten aanbiedt. Een voorbeeld is vuurwerk dat te snel afgaat, waar de ILT op toeziet, of een zwangerschapstest die een onjuiste uitslag geeft. Hier ziet de IGJ op toe. Consumenten en ondernemers gebruiken dagelijks allerlei producten en hebben daardoor veel informatie over eventuele risico's van een product. Zij kunnen daarmee een belangrijke signalerende rol vervullen in het toezicht, zodat toezichthouders daar kunnen zijn waar dit het meest nodig is. Wanneer toezichthouders meer meldingen ontvangen, kunnen zijn beter risicogericht toezicht houden. Daarnaast kunnen ze op basis van de meldingen die ze ontvangen ook gericht verantwoordelijke ondernemers aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Dit draagt bij aan het veiliger maken van de markt voor producten op nationaal niveau en op de gehele interne markt, dankzij samenwerking met toezichthouders uit andere lidstaten.

Markttoezicht is complexer geworden

Producten worden steeds complexer. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van Wifi in een slimme meter of huishoudelijk apparaat. Vaak zijn meerdere toezichthouders betrokken bij het toezicht op deze producten. Zo houdt de RDI toezicht op het veilig functioneren van het Wifi-component van het product en de ILT op stoffen in het product die schadelijk zijn voor het milieu. Het is dan niet altijd direct duidelijk welke toezichthouder optreedt wanneer een product non-conform is. Daarmee is het voor consumenten en ondernemers ook onduidelijk waar ze een product kunnen melden waarvan zij vermoeden dat deze niet aan de regels voldoet. Bovendien weten consumenten en ondernemers vaak niet dat ze een melding kunnen maken van een non-conform product. De Productenmeldwijzer creëert deze bewustwording én helpt consumenten en ondernemers bij het vinden van de juiste toezichthouder.

EU-aanpak is essentieel

Vanwege de enorme instroom en de complexiteit van de producten is een gezamenlijke aanpak tegen non-conforme producten essentieel. Het is belangrijk dat consumenten en ondernemers zich bewust zijn van de mogelijke risico's van producten die zij online bestellen en dat zij weten hoe onregelmatigheden kunnen worden gemeld bij de toezichthouders. Naar verwachting gaat de Productenmeldwijzer een belangrijke bijdrage leveren aan het identificeren van producten die niet voldoen aan de regels. Maar het lost niet de gehele problematiek op rondom de vele non-conforme producten die afkomstig zijn van platforms buiten de EU. Nederland is niet de enige lidstaat die kampt met uitdagingen op het gebied van e-commerce. De Nederlandse toezichthouders werken nauw

samen met toezichthouders uit andere EU-lidstaten, maar het aantal producten dat van buiten de interne markt opkomt groeit nog steeds. Een Europese oplossing, waarin zowel private als publieke partijen hun verantwoordelijkheid nemen, is van groot belang om het aanbod van producten op de gehele interne markt veiliger te maken en een gelijk speelveld te creëren voor bedrijven.

Ik zet mij daarom in Europa in voor een Europese aanpak van het probleem en ben hier met de Europese Commissie over in gesprek. Binnenkort wordt een mededeling van de Europese Commissie met betrekking tot e-commerce verwacht. Ik zie deze met belangstelling tegemoet en zal uw Kamer daarover informeren.

De Minister van Economische Zaken,
D.S. Beljaarts